

CROATIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
CROATE A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
CROATA A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 19 may 2003 (morning)

Lundi 19 mai 2003 (matin)

Lunes 19 de mayo de 2003 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Napišite komentar na jedan od navedenih tekstova:

1. (a)

Đuka Begović vratio se iz M. Četiri je godine proboravio tamo među zidinama kaznionice. I već sutradan, prije osvita, prije negoli je ijedan trak, ijedna živa boja protkala granicu istoka, kad je u vlažnom zraku mutna predzorja bilo vidjeti tek nekoliko dimovitih, nejednakih dúga, šutke je zapregao mršave konje pod sasušena kola, čvrsto stisnuo uzde, pognuo glavu i pognao ih skokce na svoj stan. Kad je zapazio, da već ima seljana po dvorištima, povukao je i kapu na oči, preko ušiju, i žestoko šibao konje. Selo mu se činilo suviše dugo, dva, tri puta i deset puta duže, negoli prije četiri godine. Jedva je dočekaio, da umine posljednja kuća, nizbrdica i uzak dolac i da se nađe na otvorenom polju, što se katranski crni, kao i na zraku, koji, vlažan i oštar, tako ugodno šiba lica i zujika u ušima. Za pol sata prisprije na stan, na kojemu ga četiri godine nije bilo. Pođe po njemu, pregleda sve sa svih strana. Vidje prosiku, dugu, jako dugu staru prosiku Hajke, šume – jednaka je. Eno tamo i one trske i onog sabljastog šaša u bari pred prosikom! Jednak i on. Vidje i njih: šljive, nasadene u dvoredu uokolo podvodna i šašovita livadišta, i među njima, pri samom kraju, uz samu baru, staru kućicu, prekrivenu crepovljem i baršunastom mahovinom. Eno i bunara. Kvirgasti hrast, koji među rašljama podržaje đeram – isti je. I topovsko tane, ovješeno za pritegu, tamo je. I kad je potegao šibu, zaškripala i zajecala đerma, baš kao i četiri godine prije. Jednako poplakiva to mrtvo drvo... Eno i stajice za konje. Prekrivena je pretrulom slamom i svežnjima kukuruzovine, po pokrovu tomu eno rastu bijele gljivice i isparine se iz njega izvijaju na suncu. Do stajice eno šupe, sklepešene iz dasaka, nebrvnane i nepodzidane. Zatim uokolo eno ograda, plot, zapravo plotić iz prošca. Razvaljen je doduše, ali zar je ikada bolji bio?! Oko kućice vidje ispaljenu zemlju s dosta garišta svinjarskih vatrića. Bez sumnje tamo su se svinjari i govedari dnevno sklanjali i pravili užinu. Potom ode pred kućicu, otključa je i ude unutra... Vidi i tamo sve isto, jednako. Banak ognjišta, kao i prije okrban i napol porušen, postelja na vlas ista s previjenim starim – punim moljaca – kožuhom umjesto uzglavlja, sveto pismo pod tetivom, glineni bokal na stoliću. Tek je sada više paučine po zidovima i više rupa po tlu. I grede, starinske, stogodišnje grede – prije zagasito-crne, sad su nekako rudaste, žutolike. Kao da nitko u te četiri godine nije prestupio prag – tako bilo isto, tako jednako.

Kad sve to obišao, sve to vidio, u Đuki se ustalio nekakav drag osjećaj, a osjetio se i čuvstven, bodar. Zatim je ispregao konje, pustio ih da pasu, a sâm legao pod jednu šljivu na onako vlažnu, vonjajuću zemlju, pa začeo disati brzo i glasno. Okrenuo se licem nebu i što je duže ležao i motrio to istom ozoreno nebo sa bijelim strikama istkanim kroz plavilo zraka – bilo mu sve ugodnije, toplije i lakše. Kad se pak uskoro razletile prve zrake velikog crvenog sunca i s njima se začele dizati orumenile isparine s njivâ i livadâ – usjeo mu na lica, na oči i na usne smijeh, a i umalo da se nije rasplakao. Ganuće nekakovo bujalo u njemu...

Ivan Kozarac, *Đuka Begović* (1911)

- Koja je funkcija autorova opisa okoliša u oblikovanju teme ulomka?
- Je li opis “objektivan”, ili je on slijed podataka u njegovoj svijesti?
- Kako pisac opisuje duševno stanje lika i s kojim učinkom?
- Kakva su Vaša razmišljanja o svemu što je opisano u djelu?

1. (b)

Na Griču

Ovdje je noć i rujan: dašci juga
pokoji list iz krošnje tek domame.
Zidine gričke tamne su i same,
kesteni bdiju, šute: noć je duga.

5 A dolje s trga blista krug do kruga,
izvode igru neonske reklame,
i neboder se novi tu iz tame
vitkošću svojom starom Griču ruga.

10 Al gle! Pa tko to pod svjetiljkom prođe,
ko sjena šmugnu i nesta iz vida,
a ko da bješe u starinskom fraku.

Možda je varka, možda Matoš dođe,
pogleda s Griča, pljunu preko zida
i onda ljutit nestade u mraku.

Nikola Milićević, *Izabrane Pjesme*, “Krugovi” (1957)

- Što je tema pjesme?
 - Kakav je Vaš osobni stav pobuden čitanjem pjesme?
 - Kako se pjesnik služi strukturom soneta?
 - Što simbolizira Matoševo ime?
-